

Chronisch ziek zijn anno 2021: als stigmatisering alles is wat de klok slaat

We vallen met de deur in huis: maandag 11 oktober 2021 was – opnieuw – een zwarte dag voor mensen die chronisch ziek zijn. Tot onze spijt hebben wij moeten vaststellen dat stigmatisering van langdurig zieke mensen nog steeds schering en inslag is. De communicatie over het begrotingsakkoord heeft dat pijnlijk duidelijk gemaakt. Mensen die langdurig ziek zijn worden gezien als mensen ‘die niet willen’, als ‘profiteurs’. Bovendien worden alle ‘langdurig zieken’ op één hoop gegooid. En dat terwijl de aanpak, of beter gezegd de maatregel, zich vooral richt op uitval door onwerkbaar werk en op het klein aantal mensen dat meer motivering nodig heeft.

“Sanctie voor langdurig zieken die gesprek over terugkeer weigeren” _ De Standaard

“Langdurig zieken die koppig blijven weigeren om mee te werken aan een weg terug naar de arbeidsmarkt, zullen een stukje van hun uitkering verliezen.” _ Het Nieuwsblad onhaalbaar’

“Overheid hervormt reïntegratietraject voor langdurig zieken, sanctie voor wie niet meewerkt.” _ Gazet van Antwerpen

“Regering minder streng voor kort verzuim en strenger voor langdurig zieken” _ De Tijd

Naast de veralgemening en de stigmatisering betreuren wij dat de tone of voice achteloos overgenomen werd in de politiek en in de media, met het risico dat dit ingeburgerd raakt. De reïntegratie van langdurig zieke mensen moet inderdaad op tafel gelegd worden, zowel door de druk op de sociale zekerheid als vanwege het menselijk leed. Dat er niet alleen naar de werknemer gekeken wordt, maar dat er uitgegaan wordt van een gedeelde verantwoordelijkheid, is ook positief. Alleen vragen wij om te stoppen met het stigmatiseren van langdurig zieke mensen. Want daar gaat het om, om ‘mensen’. Niet om ‘langdurig zieken’ of ‘langdurig werklozen’. Uitspraken als ‘hardnekkige weigeraars, onwillige langdurig zieke werknemers, weigeren mee te denken, terugkeer naar het werk boycotten’ werken onterecht een negatief beeld in de hand. De meeste chronisch zieke mensen willen niets liever dan weer aan de slag gaan. Deze tone of voice en de aangekondigde sancties voor mensen die langdurig ziek zijn, zijn dan ook nergens voor nodig en zorgen enkel voor meer onbegrip en vooroordelen. Dit taalgebruik en deze berichtgeving werken de negatieve beeldvorming over mensen met een chronische ziekte enkel nog meer in de hand. Onze leden signaleerden ons dat zij er het hart van in zijn. Velen voelen schuld en schaamte omdat zij niet kunnen werken. Ze vrezen het verlies van een deel van hun uitkering. Een verlies dat voor een aantal van hen wel degelijk het verschil maakt.

Is dit de manier waarop wij anno 2021 omgaan met chronisch zieke mensen? Is de toon die met het begrotingsakkoord gezet werd het legaat dat de regering wil nalaten? Politici, als u als regering eens statement wil maken, wees dan een pionier en zet in op positieve beeldvorming van chronisch zieke mensen. Pak de vooroordelen en de stigmatisering aan, niet de mensen. Het zijn de diepgewortelde vooroordelen die ook de terugkeer naar de arbeidsmarkt belemmeren. En bovenal: blijf hen als mens zien. Mensen die willen en kunnen werken mits redelijke aanpassingen, maar daar vaak niet kunnen op rekenen en steeds opnieuw botsen op structurele drempels. Mensen die willen werken maar niet kunnen, en recht hebben op een plaats in de samenleving en op een degelijk vangnet. En mensen die werken en nog met de vinger gewezen worden.

Onze samenleving praat mensen die langdurig ziek zijn voortdurend schuld en schaamte aan. Elke dag opnieuw krijgen ze te horen dat ze meer hun best moeten doen, dat ze moeten bijdagen. We geven hen het gevoel dat ze enkel meetellen als ze presteren zoals iedereen. Wie minder kan, is minder waard. Als Samana verzetten wij ons hiertegen. Wij geloven in een warme samenleving waar iedereen meetelt en gewaardeerd wordt voor de bijdrage die hij of zij kan bieden.

Politici, vergeet de mens niet achter de cijfers. Het zijn uw burgers, uw kiezers, die rekenen op u. Media, blijf trouw aan gedegen en constructieve journalistiek. Laat de feiten prevaleren boven de mening. Breng het hele verhaal, met oog voor de mens.

Het coronavirus heeft pijnlijk duidelijk gemaakt dat niemand onschendbaar is. Ziekte, en ook chronisch ziek zijn, komen dichterbij dan we denken. Wat als jij morgen ziek wordt en niet meer kan werken? Denk na over je woorden en wees solidair en begripvol, niet solitair en oordelend.

Aan wie chronisch ziek is, verlies het vertrouwen niet en behoed je voor zelfstigma. Schud elke schuld en schaamte van je af en zet je met ons in om de maatschappelijke positie van chronisch zieke mensen te verbeteren. Vorm samen met ons een stem die niet genegeerd kan worden.

Dit is geen droog signaal. Wij brengen de verhalen van mensen in die chronisch ziek zijn, hun leefwereld die op een dag ook die van jou kan worden.